

**O'ZBEKISTON RESPUBLIKASI OLIY VA O'RTA MAXSUS
TA'LIM VAZIRLIGI**

TOSHKENT DAVLAT SHARQSHUNOSLIK INSTITUTI

**XORIJIY MAMLAKATLAR IQTISODIYOTI VA
MAMLAKATSHUNOSLIK FAKULTETI
KOREYS-INGLIZ GURUHI**

REFERAT

Bajardi: Mamanov N.

Tekshirdi: Tashtayeva S.

TOSHKENT-2016

Reja:

1. Koreya Respublikasi soliqqa solish tarixi haqida
2. Koreya Respublikasidagi milliy va mahalliy soliqlar.
3. Soliqqa tortish.

1. Koreya Respublikasi soliq solish tarixi haqida qisqacha Koreya Respublikasi zamonaviy soliq solish tizimi 1948 yilda Koreya Respublikasi shaklangach kiritilgan. Sakkizta asosiy qonunlar, ya'ni Daromad solig'i haqidagi qonun, foyda solig'i va Soliq huquqlari haqidagi qonunlar 1948 yilda kuchga kirgan. Keyinchalik meros solig'i, sayohat soliq huquqi, Tovar soliq huquqi va yana oltita qonun qo'shilgan.

Koreys urushi (1950-1953) davrida soliq tizimida kerakli bo'lgan o'zgarishlarni amalga oshirildi. Yer solig'i huquqlari zudlik bilan vaqtinchalik ko'paytirildi. Bundan tashqari bir qancha amaldagi qonunlar – daromad soliqlariga oidlari ko'rib chiqildi. Bunga asosiy sabab qilib 1951 yilda bo'lib o'tgan urushni ko'rsatish mumkin. Chunki o'sha davrda urushni moliyalashtirish zarur edi. Majlisda daromad solig'ini oshirish qo'llab quvvatlandi va bu qonunga yana bir nechta o'zgartirishlar kiritildi. Buning natijasida daromad solig'i soliqlar yig'iminining asosiy manba'iga aylandi. 1953 yildagi tinchlik sulhi tuzilgach, davlat hokimiyati soliq tizimini yanada mustahkamlash siyosatini olib bordi.

Urushdan keyingi tiklanish davri (1954-1961). Urushdan keyingi tiklanish davrida bir qator ko'rilgan islohatlar oqibatida soliq tizimida mavjud bo'lgan vaqtinchalik to'lanayotgan soliqlardan voz kechildi. 1956 yilda to'g'ri soliqlar stavkalari tushirilib, egri soliq stavkalari ko'tarib qo'yildi. 1959 yilda soliq maslahatchilari guruhining maslahatiga muvofiq soliq stavkalari tushirildi va soliq ma'muriyatlari ham tartibga solib qo'yildi.

a) to'g'ri soliq stavkalari pasaytirildi, lekin egri soliq stavkalari oshirilgan edi. Bunga sabab 1960 yilda Demokratik partiya a'zolarining qarshi chiqqanligi edi.

b) iqtisodiy o'sish davri (1962-1967). 1961 yil oxirlarida soliq ma'muriyatlarida umumiy qonun buzarliliklarni yo'qotish maqsadida chuqur islohatlar olib bordi. Keyinchalik bu islohatlar o'z samarasini berdi. Qabul qilingan besh yillik reja asosida zamonaviy soliq tizimini yaratishda muhim poydevor bo'lib xizmat qildi. Bu islohatlarning asosiy yo'nalishlari ma'muriy soliq tashkilotlarining soliqlarni o'z vaqtida yig'ish, bundan tashqari shaxsiy omonatlar, investitsiyalarni jalb qilishni shakllantirish va adolatli soliq tizimini tashkil qilish edi. 1961 yilning dekabrda daromad solig'i, uyushma soliq huquqlari, biznes solig'i, ro'yhatdan o'tish solig'i, sayohat solig'i, neft mahsulotlari solig'i, soliqlarni qabul qilish, gerb yig'imi, tovar solig'i huquqi, soliqlarni yig'ish milliy qonunchiligi, soliqlardan qochishni jazolash to'g'risidagi qonunlar yaxshilandi va o'zgartirishlar kiritildi. Keyingi yilda mahalliy va davlat soliq tizimiga ham bir qator o'zgartirishlar kiritildi. Mana shu islohatlar haqiqiy Koreya Respublikasi soliq tizimini belgilab berdi.

c) barqaror iqtisodiy o'sish davri (1968-1973)

d) iqtisodiy pasayish va o'sish davri (1974-1979)

Bu davr iqtisodiy rejalarning ikkinchi besh yilligini o'zichiga oladi. Biroq 1973 va 1974 yillarda xom ashyo narxining jahon bozorida oshishi, ayniqsa neftning narxi oshishi Koreya Respublikasi iqtisodiyoti pasayishiga sabab bo'ldi.

e) iqtisodiyotda pasayish, jonlanish (1980-1989)

f) soliq islohatlari davri (1990-1997)

g) molyaviy inqiroz va soliq islohatlari (1998-1999)

h) soliq islohatlari (2000- ...)

2. Koreya Respublikasida soliqlar milliy va mahalliy soliqlarga bo'linadi. Umudavlat soliqlari ichki soliqlarga va bojxona bojiga bo'linadi. Bundan tashqari uchta maqsadli soliqlar, mahalliy soliqlarda esa viloyatlar va shaharlar, grafliklar soliqlarini aks ettirgan. Yuqoridagi soliqlar quyidagilardir:

- Umumdavlat soliqlari
- Ichki soliqlar
- To'g'ri soliqlar
- Daromad soliqlari
- Meros soliqlari
- Hadya soliqlari
- Egri soliqlar
- Qo'shimcha qiymat soliqlari
- Maxsus aksiz soliqlari
- Bojxona to'lovlari
- Maqsadli soliqlar
- Transport, energiya hamda ekologiya soliqlari
- Ta'lim soliqlari
- Hududlarni rivojlantirish uchun maxsus soliqlar
- Mahalliy soliqlar
- Viloyatlar soliqlari
- Kundalik soliqlar
- Soliq hisoboti
- Litsenziya soliqlari
- Jamoat fondi soliqlari

- Atrof-muhit va shahar soliqlari
- Qishloq xo'jaligi foyda soliqlari va h. k.

Milliy ichki soliqlar to'g'ri egri soliqlardan tashkil topgan bo'lib, ularning har biri tarkibida beshtadan ichki soliqlar bor. Mana shu o'nta soliqlar ichida daromad solig'i, korporatsiya soliqlari hamda qo'shimcha qiymat soliqlari Koreya Respublikasi soliq tushumlarining asosini tashkil qiladi. Bundan tashqari yana uchta milliy maqsadli soliqlar ham mavjud. O'n oltita hududiy soliqlar bo'lib, ular viloyatlar va shaharlar soliqlariga bo'linadi. Viloyat mavqe'ida to'rtta oddiy soliqlar va uchta maqsadli soliqlar bor. Hududiy va shahar bo'yicha esa yettita oddiy va ikkita maqsadli soliqlar bor. Oltita alohida yirik shaharlar borki ular viloyat va shahar soliqlaridan tubdan farq qiladi. Bunga sabab ularning ma'muriy birlashmalarining mustaqilligidir. Lekin shunday bo'lsada bu shahar aholisi bir xil soliq to'laydi. Faqat bunga chet el fuqarolari kiritilmaydi. Daromad soliqlari qonuniga ko'ra chet el fuqarolari yoki mahalliy fuqarolarning daromadlari global soliq solishga kiradi. Global soliq solish sharoitida ijaraga berilgan ko'chmas mulklardan olingan real daromadlar, tadbirkorlik faoliyatidan olinadigan daromadlar, oylik maoshlaridan olinadigan daromadlar va boshqa daromadlar bosqichma-bosqich yig'ib boriladi. Foizlar va devidendlar ham soliqqa tegishli hisoblanadi. Mahalliy fuqarolar esa Koreya Respublikasida olinayotgan daromad manba'laridan soliqlarni to'lashadi. Daromadning alohida diapazondagi soliq stavkalari 9% dan 36% ni tashkil qiladi. Jamoaviy soliq stavkalari 15% dan 27% gacha. Agar chet el kompaniyalari Koreya Respublikasida doimiy vakolatxonalariga ega bo'lishmasa, ular daromad solig'i predmeti hisoblanadi.

3. Soliqqa tortish

Jismoniy rezident-shaxslar butun dunyo bo'yicha daromad soliqlariga tortiladi. Rezident bo'lmagan shaxslar esa faqat Koreya Respublikasida mavjud daromad manba'i bo'yicha soliqqa tortiladi.

b) xorijiy daromad soliqlar

Rezident va rezident bo'lmagan shaxslarning daromadlari global daromad soliqlariga tegishli bo'lishi kerak. Global soliq solish jarayonida ko'chmas mulk ijarasi daromadi, biznes daromadi, oylik maoshlari, nafaqalari va boshqa daromadlari bosqichma-bosqich birlashtiriladi va soliq solinadi. Hozirgi vaqtda foyda va devidendlarning daromad solig'i 14% ni tashkil qiladi.

1) Xorijiy daromad

Xorijiy daromadga global soliq solish o'zida quyidagilarni mujassam qiladi:

- foizlar
- devidendlar
- ko'chmas mulk ijara daromadlari
- tadbirkorlik faoliyati daromadlari
- oylik maoshlari
- nafaqa pullari va boshqa daromadlar.

2) Foizlar

- a) soliq yili davomidagi foizlar va chegirma summolari, davlat tomonidan yoki mahalliy hokimyat yoki ichki hokimyat yoki chet el kompaniyasi tomonidan uzoq muddatga chiqarilgan qimmatli qog'ozlar
- b) soliq yili davomidagi Koreyada Respublikasida yoki Koreya Respublikasidan tashqarida bo'lgan foizlar va chegirma summolari, depozitlar va jamg'arma partiyalari
- c) savdoga aloqasi bo'lmagan kredit foizlari
- d) o'n yil muddatga ega bo'lgan sug'urta mablag'lari

3) Devidentlar

- a) Koreya Respublikasida yoki chet elda bo'lgan Uyushmalardan olinadigan devidentlar va taqsimlangan daromadlar va taqsimlanmagan daromadlar va taqsimlangan foizlar
- b) Xususiy assotsatsiya va fondler yuridik bo'lmagan shaxslardan olinadigan taqsimlangan daromadlar
- c) Devident daromadlari
- d) Soliq huquqi uyushmalari tomonidan belgilangan qiymatga ega bo'lgan summalar
- e) Moliyaviy aktivlarga yon beruvchi devidentlar

4) Ko'chmas mulk ijarasi daromadlari

- a) yerni ijaraga berib olinadigan daromad va unga tegishli bo'lgan huquqlar
- b) lizing daromadi va zavod fondi yoki unga tegishli huquqlar

5) Tadbirkorlik faoliyati daromadlari

- a) chorvachilik va baliqchilik daromadlari
- b) qazib olingan xom ashyo daromadlari
- c) ishlab chiqarish daromadlari
- d) suv, gaz va elect energiyasini yrtkazib berish daromadlari
- e) qurilish biznesi daromadlari
- f) aloqa xizmati daromadlari
- g) bank ishi daromadlari

- h) ta'lim yo'nalishidagi daromadlar
 - i) sog'liqni saqlash sohasidagi daromadlar
 - j) sug'urta va ko'chmas mulk daromatlari
- 6) Nafaqa daromatlari

- a) milliy nafaqalar
- b) davlat xizmatchilari nafaqalari
- c) nafaqalar

Kapitalning o'sishi.

Kapital oshishi	Soliq stavkalari
Kichik va o'rta turdagi kompaniyalar kapitalinning o'sish yiliga kamida	30%
Kichik va o'rta turdagi kompaniyalar ulushi	10%
Aksiyalar va h. k.	20%